

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד השופט הבכיר, אליהו ביתן – אב"ד

כבוד השופט גיל דניאל

כבוד השופטת נועה חקלאי

ענ"פ 54122-05-24 מ"י נ' פלוני(קטין)

המעוררת:

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד חן עסיס לביא – פמ"ד

נגד

המשיב:

פלוני (קטין)

ע"י ב"כ עו"ד פאולה ברוש

פסק דין

(מותר לפרסום)

כללי

- 1 המשיב, יליד 2.1.2006, הודה בעובדות כתב האישום שהוגש נגדו ובהתאם לכך נקבע כי הוא
- 2 ביצע עבירה של מעשה מגונה לפי סעיף 348(א) בצירוף סעיף 345(א)(3) בחוק העונשין,
- 3 התשל"ז – 1977.
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8 2. בכתב האישום מתואר כי בעת שהמשיב היה כבן 14.5 הוא ביצע בשכנתו א.א, ילידת 9.9.13,
- 9 שהיתה כבת 7, במספר הזדמנויות, מעשים מגונים לשם גירוי סיפוק או ביזוי מיניים.
- 10
- 11 3. שירות המבחן הגיש על המשיב תסקירים רבים, בהם צוינו בין היתר הדברים הבאים- המשיב
- 12 הינו בן בכור במשפחה נורמטיבית בעלת תפקוד תקין. והוא ביצע את המעשים בהיותו קטין
- 13 כבן 14. בתסקיר הראשון צוין כי המעצר והתנאים המגבילים שהוטלו על המשיב היו נקודת
- 14 משבר עבורו ועבור משפחתו. ובעקבות כתב האישום והתנאים המגבילים, המשיב ומשפחתו
- 15 עברו להתגורר בעיר אחרת - שדרות. שירות המבחן התרשם מהמשיב כנער צעיר בעל אופי
- 16 ילדותי, המתמודד עם בעיות קשב וריכוז לצד חוויית דחיה בבית הספר. ביחס לעבירה צוין
- 17 שהמשיב הודה במעשיו, לקח עליהם אחריות והביע חרטה וצער אך התייחסותו היתה
- 18 ראשונית ושירות המבחן סבר שיש צורך בהעמקת השיח הטיפולי. תואר כי לאחר מעבר
- 19 המשפחה לשדרות, הותר למשיב לשוב ללימודים ודווח שהוא מתמיד בהגעה לבית הספר
- 20 ומשתף פעולה באופן מלא, גם כאשר הלימודים נעשים באופן מקוון. בהמשך, התקבלו
- 21 תסקירים משלימים שסקרו את ההליך הטיפולי שהמשיב עובר. צוין שעלו קשיים בהליך
- 22 הטיפולי בשל הסתגרות ומבוכה מצד המשיב; שנערכו עמו פגישות רבות על מנת להעמיק את
- 23 השיח ולהבין את צרכיו הטיפוליים; ושהטיפול בעניינו של המשיב התקדם לאיטו. עם חלוף
- 24 הזמן המשיב הצליח להתקדם בטיפול ונבנתה עבורו תכנית טיפולית שכללה פגישות פרטניות,

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד השופט הבכיר, אליהו ביתן – אב"ד

כבוד השופט גיל דניאל

כבוד השופטת נועה חקלאי

ענ"פ 54122-05-24 מ"י נ' פלוני(קטין)

השתתפות בקבוצה טיפולית ייעודית ל"פוגעים מינית" ובתוכנית "סיכויים", והשתתפות במענים בקהילה. תואר כי בשלב מסוים חלה התקדמות חיובית משמעותית ביחס ליכולתו של המשיב לנהל שיח על העבירה, וצוין שהמשיב מכיר במרכיבים המניפולטיביים בהתנהלותו, לוקח אחריות על מעשיו, מביע חרטה, ומגלה תובנות ביחס לעבירה. עם זאת, שירות המבחן התרשם מקושי של המשיב להביע אמפתיה כלפי נפגעת העבירה ולהכיר בנזקים שנגרמו לה ולמשפחתה, והעריך שסיום ההליך המשפטי עשוי לסייע למשיב להעמיק בשיח אודות העבירה ונפגעת העבירה. שירות המבחן סבר, לאחר התלבטות, שיש מקום להימנע מהרשעת המשיב בדיון וזאת לאור העובדה שההליך הפלילי הרתיע אותו וסייע לו ליצור גבולות פנימיים ומשכך אין צורך בגבול חיצוני לשם הרתעתו; הדגיש את ההתקדמות הטיפולית המשמעותית של המשיב. והמליץ על סיום ההליך בדרכי טיפול הכוללים צו מבחן למשך שנה וחצי, של"צ בהיקף גבוה, פיצוי משמעותי לנפגעת העבירה, והתחייבות להימנע מעבירות.

בתסקיר סופי צוין, שהמשיב בן 18.1, תלמיד כיתה י"ב. מגויס ללמידה ופועל לסיים את לימודיו עם תעודת בגרות מלאה, למרות שפונה מביתו בעקבות המלחמה. לאורך ההליך הטיפולי המשיב רכש כלים ומיומנויות להתמודדות אדפטיבית עם משברים, שסייעו לו לשמור על שגרה נורמטיבית. אמנם נצפו קשיים מסוימים בקשר הטיפולי, שנבעו בין היתר מהמצב המלחמתי שבעקבותיו המשיב ומשפחתו פונו משדרות ועברו לאילת, אולם באופן כללי המשיב שיתף פעולה עם כלל חלקי הטיפול, ובמסגרת צו המבחן הוא ימשיך בטיפול ובעיבוד העבירה. והומלץ שלא להרשיע את המשיב, ולהטיל עליו צו מבחן למשך חצי שנה, תוך שצוין כי קיצור התקופה נובע מחלופי הזמן מאז התסקיר הקודם שהוגש ונוכח שיתוף הפעולה של המשיב בהליך הטיפולי במהלך הזמן שעבר, ביצוע של"צ בהיקף משמעותי ופיצוי לנפגעת העבירה.

4. במסגרת הטיעונים לעונש הוגש לבית המשפט תסקיר נפגעת עבירה, המתאר תמונת נזק משמעותית לנפגעת העבירה ולמשפחתה.

5. המאשימה עתרה להרשיע את המשיב ולהטיל עליו מספר חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי משמעותי לנפגעת העבירה.

וההגנה עתרה לסיים את ההליך ללא הרשעה ולהטיל על המשיב צו מבחן ופיצוי לנפגעת העבירה.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד השופט הבכיר, אליהו ביתן – אב"ד

כבוד השופט גיל דניאל

כבוד השופטת נועה חקלאי

ענ"פ 54122-05-24 מ"י נ' פלוני(קטין)

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
6. בית המשפט עמד על הכללים המנחים בענישת קטינים; על חומרת העבירות; על הנזק המשמעותי שנגרם לנפגעת העבירה ומשפחתה; על ההליך הטיפולי המשמעותי והארוך שעבר המשיב והשפעתו עליו, התרשמות גורמי הטיפול ממנו, והמלצתם; על גילו הצעיר של המשיב בעת ביצוע העבירה; ועל האינטרס הציבורי והאישי בשיקום המשיב. ובסופו של דבר, לאחר ששקל את כלל הנתונים כאמור, לרבות ההתמודדות הקשה שעברו ועתידים לעבור הקטינה ובני משפחתה, החליט לאמץ את המלצת שירות המבחן והורה על סיום ההליך בדרכי טיפול, ללא הרשעה, צו מבחן למשך שנה, במסגרתו המשיב ימשיך בהליך הטיפולי; התחייבות כספית בסך 2,500 ₪ להימנע במשך שנה מביצוע עבירות מין; של"צ בהיקף של 300 שעות; ופיצוי לנפגעת העבירה בסך של 15,000 ₪.
7. מכאן הערעור.
8. ב"כ המערערת טענה שבית המשפט שגה בכך שלא ייחס את החומרה הראויה והמתבקשת לעבירה שביצע המשיב, ולא איזן באופן נכון בין מגוון השיקולים הרלוונטיים, לרבות שיקולי גמול והלימה והכרה בפגיעה הקשה שנגרמה לנפגעת העבירה ולמשפחתה. לדבריה, סיום ההליך באי הרשעת המשיב מעביר מסר שגוי לנפגעי עבירה בפרט ולציבור בכלל. לטענתה, בית המשפט נתן את עיקר המשקל לנתוני הקולא של המשיב כשהיה עליו לתת משקל משמעותי לחומרת המעשים, למדיניות הענישה בעבירות מין המבוצעות בקטינים, לנזק המשמעותי שנגרם ממעשי המשיב, ולצורך בהרתעת היחיד והרבים. והגם שבעניינם של נאשמים קטינים ניתנת בכורה לשיקולי השיקום, עדיין אין מקום לזניחה מוחלטת של יתר השיקולים. וטענה שהעבירות שביצע המשיב בנסיבותיהן חייבו את הרשעת המשיב והטלת ענישה מוחשית. והיא עותרת להרשיע את המשיב ולהטיל עליו עונש של מספר חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, פיצוי משמעותי לנפגעת העבירה והתחייבות להימנע מעבירה.
9. דיון ראשון בערעור התקיים ביום 10.7.2024, במסגרתו הוסכם לקבל תסקיר עדכני על המשיב ונקבע דיון המשך לחודש ספטמבר.
- לקראת הדיון הוגש תסקיר עדכני בו צוין כי בתקופת הדחייה שירות המבחן קיים שיח טיפולי פרטני מעמיק עם המשיב, במסגרתו הוצגה התייחסות לכלל ההיבטים בחיי המשיב תוך התמקדות בהשלכות מעשה העבירה על מצבו ותפקודו. ונערך שיח ממוקד ביחס למעשה

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד השופט הבכיר, אליהו ביתן – אב"ד

כבוד השופט גיל דניאל

כבוד השופטת נועה חקלאי

ענ"פ 54122-05-24 מ"י נ' פלוני(קטין)

העבירה, לנפגעת העבירה ולמעגל הפגיעה. שירות המבחן ציין כי המשיב שיתף פעולה וניכר כי נתרם מהשיח וצוין כי המשיב זקוק להמשך ליווי ותמיכה.

שירות המבחן ציין כי הצרכים הטיפוליים של המשיב עודם נוכחים ועם זאת ניכרת התקדמות מרשימה ומשמעותית בתהליך הטיפול שנמשך למעלה מארבע שנים, הכולל בתוכו מרכיבים רבים. וכיום המשיב לוקח אחריות מלאה ומעמיקה על מעשיו ומכיר בפגיעה על כל חלקיה.

ושירות המבחן סבר כי המשיב אינו זקוק לגבול חיצוני כדי להימנע מהישנות עבירות, וחזר על המלצתו להימנע מהרשעת המשיב וסיום ההליך בדרכי טיפול.

10. בדיון ביום 24.09.24 הצדדים השלימו את טענותיהם.

קצינת המבחן ציינה שבהתאם לנוהל הנוהג לגבי מי שביצע עבירת מין, המשיב קיבל פטור משירות צבאי ובדעת המשיב לערער על ההחלטה וככל שערעורו ידחה הוא יבצע שירות לאומי. ביחס למסוכנות המשיב, ציינה שההליך הטיפולי עם המשיב היה איטי מאוד, ובתחילתו הבשלות הקוגניטיבית והרגשית של המשיב הייתה נמוכה. בהמשך נערך למשיב אבחון דיאגנוסטי והערכת צרכים, במסגרתו נבדקה גם מידת המסוכנות המינית שלו, ולהערכת שירות המבחן מידת המסוכנות המינית של המשיב פחתה באופן משמעותי.

ב"כ המערערת עמדה על אמירות מסוימות בתסקיר, המלמדות לטענתה על המורכבות הטיפולית. טענה שגם אם ההליך הטיפולי היה מסתיים באופן מוצלח במיוחד עדיין בנסיבות יש מקום להרשיע את המשיב בשל שיקולי הענישה הנוספים, ובין היתר, המסר לקורבן העבירה. וטענה בהקשר זה שבית המשפט קמא לא נתן את המשקל המתאים לנזק שנגרם לקורבן העבירה ולמשפחתה. ב"כ המערערת ציינה שהמחוקק קבע שבעניינים של קטינים תקופת המחיקה של הרשעה מהרישום הפלילי קצרה יותר מאשר אצל בגיר. וטענה שבענייניו בית משפט לא שקל את האפשרות להרשיע את המשיב ולהטיל עליו עונשים שיאפשרו שיקום. הפנתה לפסיקה. ובסופם של דברים זנחה את בקשתה להטיל על המשיב מאסר בפועל, וביקשה להרשיע את המשיב ולהטיל עליו מאסר בעבודות שירות.

ב"כ המשיב הגישה פסיקה. טענה כי בעבירות דומות ואפילו בעבירות חמורות יותר, בנסיבות של צעירים בטווח הגילאים של המשיב בעת ביצוע העבירה, שעברו הליך טיפולי מוצלח, בתי

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד השופט הבכיר, אליהו ביתן – אב"ד

כבוד השופט גיל דניאל

כבוד השופטת נועה חקלאי

ענ"פ 54122-05-24 מ"י נ' פלוני(קטין)

המשפט נמנעו מהרשעה. טענה שגזר הדין מפרט את התבגרות המשיב והתקדמותו בהליך הטיפול, ומנגד את הפגיעה שנגרמה לקורבן העבירה; שהרשעת המשיב לא תסייע בשיקום קורבן העבירה; ושבעניינם של קטינים יש קושי להוכיח פגיעה קונקרטית שתיגרם מהרשעה. עמדה על ההליך הטיפולי המשמעותי והארוך שעבר המשיב, שנגע בכל הנושאים שדרשו עיבוד וטיפול. וביקשה לדחות את הערעור על כל רכיביו.

דיון והכרעה

11. העקרונות החולשים על סוגיית אי ההרשעה בדין מוגדרים ומוכרים. בתמצית, הכלל הוא שמי שהוכח לגביו כי ביצע עבירה מורשע באותה עבירה אלא אם כן סוג העבירה מאפשר להימנע מהרשעה מבלי שיהיה בכך משום פגיעה מהותית בשיקולי ענישה אחרים; וההרשעה בדין צפויה להביא לכדי פגיעה חמורה בסיכויי שיקומו של הנאשם (ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, (21.8.1997); רע"פ 5745/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (23.10.2019)).

12. כלל זה חל עקרונית גם בעניינם של קטינים, אלא ש"בעוד שהימנעות מהרשעתו של בגיר תיעשה במקרים חריגים ויוצאי דופן בלבד, הנכונות לסטות מחובת מיצוי הדין בעניינם של קטינים היא גדולה יותר". זאת, מאחר שבמקרים אלה נדרש לתת "משקל יתר לנסיבותיו האישיות של הקטין, ובכלל זה לגילו, לנזק הצפוי לו בגין ההרשעה, לאפשרויות הטיפול בו ולסיכויי שיקומו", תוך ש"לכך מצטרף גם האינטרס הציבורי בהשבתו של הקטין לתפקוד נורמטיבי בחברה בעודו בתחילת דרכו בחיים" (ע"פ 821/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (19.7.2016) וראה והשווה גם ע"פ 3069/22 מדינת ישראל נ' פלוני (20.12.2022)).

13. מטבע הדברים הקושי נעוץ ביישום הכלל על מערכת נסיבות נתונה. במקרים בהם נער צעיר מבצע עבירה חמורה הפוגעת בקרבן בצורה משמעותית, עובר הליך טיפולי מרשים וסיכויי שיקומו נראים טובים, ההתנגשות בין האינטרסים המתחרים מתחדדת ומציבה אתגר בקביעת נקודת האיזון המיטבית ביניהם. חומרת המעשים והפגיעה שנגרמה בעטיים מושכות לעבר העדפת האינטרס הציבורי הבא לביטוי בשיקולי הגמול וההרתעה, ומנגד, גילו הצעיר של הנאשם בעת ביצוע העבירה, התהליך הטיפולי שהוא עבר והסיכוי לשיקומו, מושכים לעבר העדפת האינטרס של הנאשם ושיקומו.

14. בענייננו, מעשי המשיב מצד טיבם ונסיבותיהם, הם בעלי חומרה רבה.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד השופט הבכיר, אליהו ביתן – אב"ד

כבוד השופט גיל דניאל

כבוד השופטת נועה חקלאי

ענ"פ 54122-05-24 מ"י נ' פלוני(קטין)

המעשים המיניים של המשיב כלפי הילדה קרבן העבירה התבטאו באופנים שונים והם הלכו והסלימו. תחילה, המשיב ביקש מהילדה לצלם ולשלוח אליו תמונות עירום שלה ושל שלוש אחיותיה הגדולות ממנה והילדה צילמה את אחת מאחיותיה בעירום; בהמשך, המשיב פיתה את הילדה להגיע במספר הזדמנויות למחסן, תוך הבטחה להצגת סרטים ולרכישת הפתעות, והילדה נענתה לכך ובהזדמנויות האלה המשיב נהג לנגוע בגופה ובאיבר מינה; באחד המקרים הילדה היתה עירומה והמשיב הפשיל את מכנסיו ותחתוניו עד ברכיו, התיישב על הרצפה והושיב את הילדה על גופו כך שגופה היה צמוד לאיבר מינו והוא חיכך את איבר מינו בגופה; ובאירוע האחרון, המשיב פיתה את הילדה להגיע למחסן לראות סרט של "אנה ואלזה", שהיה בעצם סרט פורנוגרפי, ושם הוא הורה לה להתפשט ולאחר שהסירה את שמלתה ותחתוניה הוא צילם אותה בעירום. אבי הילדה שהבחין בכניסת הילדה למחסן חשד שמשהו איננו כשורה והחל לדפוק על דלת המחסן אולם המשיב לא פתח את הדלת אלא רק לאחר שאבי הילדה הכניס את הטלפון שלו מתחת לדלת והבחין בנעלי המשיב והילדה.

אין המדובר באירוע בודד של התנהגות חוצת גבול בנסיבות אקראיות, אלא בסדרת מעשים מתוכננים שנמשכו על פני תקופה של כחודשיים, תוך בחירה מודעת בקרבן העבירה – ילדה קטנה שהמשיב סבר שבשל גילה וחוסר הבנתה בתחום המיני לא תספר על המעשים לאחרים; המעשים בוצעו תוך ניצול יחסי השכנות והקרבה בין משפחת המשיב למשפחת הילדה וכללו התנהגות מניפולטיבית, פיתוי וניצול חולשתה ותמימותה של הילדה; והמשיב שב וביצע את המעשים עד אשר נתפס בשעת מעשה על ידי אבי הילדה.

15. המשיב ביצע את המעשים בהיותו כבן 14.5 שנים ונתון זה הוא בעל משמעות רבה לקולה בקביעת ההתייחסות העונשית למעשיו. אולם מנגד, קרבן העבירות היתה באותה עת כבת 7 שנים. גילה הצעיר של הילדה ופער הגילאים בין המשיב ובינה הם נתונים שחומרתם מהווה משקל נגד משמעותי לקולת נתון גילו של המשיב.

16. תסקיר נפגעת העבירה מציין כי קרבן העבירה היא ילדה המאובחנת כמתפקדת ברמה שכלית כללית גבולית. בעקבות הפגיעה המינית שעברה היא טופלה במשך שנה ב"מרכז שחר". הוריה מתארים כי חלו שינויים רבים בתפקודה ובאיכות חייה – היא הפכה מילדה חייכנית, חברותית, פעילה ועצמאית, לילדה מופנמת ועצובה המרבה להסתגר בחדרה, תלותית, חסרת שקט ובעלת עוררות יתר. מאז הפגיעה חל שינוי מהותי בתחושת המוגנות והביטחון שלה והדבר בא לידי ביטוי בהימנעויות שונות, היא מסרבת להתקלח לבדה, לצאת מהבית לבדה,

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד השופט הבכיר, אליהו ביתן – אב"ד

כבוד השופט גיל דניאל

כבוד השופטת נועה חקלאי

ענ"פ 54122-05-24 מ"י נ' פלוני(קטין)

ומסרבת לישון בחדרה. ועורכת חוות הדעת ציינה כי התפתחותה של הילדה עומדת בצילה של חוויית הפגיעה ומתיאור הוריה ניכר כי יש לה גרסיה בתפקוד באופן המשבש את שגרת חייה.

הפגיעה בילדה השפיעה קשות על המערכת המשפחתית בכללה. המשפחה עברה טלטלה קשה. האם החלה ליטול תרופות פסיכיאטריות והאב סבל התמוטטות נפשית. בעקבות האירוע תפקודו של האב בעבודה נפגע ובהמשך הוא פוטר מעבודתו. המשפחה נקלעה לחובות כבדים ולקריסה כלכלית וההורים הפכו לחרדתיים.

עולה אפוא שתמונת הנזק לקרבן העבירה ולמשפחתה הינה משמעותית מאוד.

17. במבט כולל ניתן לומר שהמשיב עבר הליך טיפולי ממושך ומשמעותי, שאמנם ידע עליות וירידות אולם המשיב התקדם בו ונתרם ממנו מאוד.

לצד זה, מבט על הפרטים מלמד כי אין המדובר באפיזודה נקודתית שכל המרכיבים הנוגעים אליה טופלו באופן מלא והיא איננה מהווה עוד גורם לדאגה. כך, בתסקיר מיום 9.3.23 שניתן לקראת דיון שנקבע לטיעונים לעונש, שירות המבחן מציין בגורמי הסיכון: "עבירת מין חמורה, היעדר אמפתיה לנפגעת העבירה, קושי לזהות את מעגלי הנפגעים מלבדו". לאחר קבלת התסקיר בית המשפט סבר כי טרם בשלה העת לסיום ההליך והורה על דחיית הדיון לצורך המשך טיפול. בתסקיר נוסף, מיום 4.9.23, צוין בין היתר "ביחס לשיח אודות העבירה ונפגעת העבירה, לא הצלחנו לקדם את השיח מאחר ו... התקשה להרחיב בנושא, נחוה כמכוץ ומבויש". וביחס להשתתפות המשיב בקבוצה לפוגעים מינית צוין "יחד עם זאת עדיין ישנם קשיים אשר מתבטאים במיעוט שיח במפגשים הקבוצתיים ולעיתים הוא מדבר בלחש, דבר אשר מקשה על ההבנה של דבריו" וצוין כי מנחי הקבוצה "הביעו חשש אודות דיווחי הנער על כך שמקפיד להתרחק מילדות קטנות, דבר המעיד על דפוסי הימנעות המעלים צורך בהמשך עבודה להתמודדות עם מצבי קושי וסיכון". ובסיכום התסקיר צוין בין היתר כי "ניכר כי ... עודנו זקוק להמשך טיפול, בפרט בקבוצה לפוגעים מינית, שכן עבודתו בקבוצה טרם הושלמה וניכר כי הנער עודנו נמנע ממצבי קושי וזקוק לליווי ולסיוע ברכישת מיומנויות נוספות ביחס להתמודדות עם מצבי סיכון".

נוכח פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" הדיון שנקבע לטיעונים לעונש לא התקיים ולאחר מספר חודשים הוגש ביום 29.2.24 תסקיר סופי. בתקופה שקדמה להגשת התסקיר האחרון המשיב ומשפחתו שהו באילת כמפונים משדרות. נוכח אילוצי התקופה, הקשר של המשיב עם שירות המבחן היה מוגבל. בתסקיר דווח שהמשיב התנגד להשתלב בתכנית "סיכויים" בטענה שהתכנית לא תסייע לו בשלב זה והמשיב גם לא נענה לשיחות טלפוניות במסגרת קבוצת

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד השופט הבכיר, אליהו ביתן – אב"ד

כבוד השופט גיל דניאל

כבוד השופטת נועה חקלאי

ענ"פ 54122-05-24 מ"י נ' פלוני(קטין)

- 1 הטיפול לפוגעים מינית ורק בחודש אוקטובר הוא השתלב במפגשים מקוונים וגם אז
2 השתתפותו היתה מוגבלת. עוד צוין, כי במהלך התקופה המשיב שולב בעבודה במפעל
3 קרמיקה באילת אולם התקשה לעבוד באופן יציב על רקע חוסר חיבור לסגנון העבודה. כך
4 שתסקיר זה לא תיאר התקדמות משמעותית של המשיב בנושאי הטיפול המהותיים שצוינו
5 בתסקירים מהחודשים מרץ וספטמבר 2023 .
6
7 18. במצב דברים זה נראה כי הבכורה הנתונה בשגרת הדברים להרשעה בדין עומדת בתוקפה ויש
8 לבחון האם קיימת הצדקה לסטייה ממנה.
9
10 19. כאמור, תנאי עיקרי לאי הרשעת נאשם בעבירה שנקבע כי הוא ביצע הוא שההרשעה בדין
11 צפויה לגרום לפגיעה חמורה בסיכויי שיקומו. ברובד הכללי, נאשם המבקש שבית המשפט
12 יימנע מהרשעתו בדין צריך להצביע על פגיעה מוגדרת שתיגרם לו מההרשעה, העולה על זו
13 הנובעת באופן טבעי מעצם ההרשעה. כשהמעשים עליהם הנאשם נותן את הדין חמורים, על
14 הנאשם להוכיח קיומה של פגיעה משמעותית במיוחד שתיגרם לו כתוצאה מן ההרשעה. (ע"פ
15 1233/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (12.8.2020)).
16
17 כאן, מעבר לטענה הכללית על הפגיעה העלולה להיגרם לבחור צעיר מההרשעה בעבירה חמורה,
18 המשיב לא הצביע על נזק קונקרטי שייגרם לו מעצם ההרשעה.
19
20 20. בתסקיר שירות המבחן מיום 9.3.23 שהוגש לקראת הדיון שנקבע לטיעונים לעונש, נאמרו
21 הדברים הבאים –
22 "ביחס לשאלת ההרשעה התלבטנו רבות, בסופו של יום, על אף חומרת העבירה ולנוכח
23 ההתרשמות שההליך הפלילי היווה גורם מרתיע עבור הנער ובמסגרת הליך הטיפול הנער ערך
24 עיבוד אשר סייע לו לפתח גבולות פנימיים, אנו סבורים כי הנער אינו זקוק לגורם הרתעתי
25 בכדי להימנע מהישנות עבירות ועל כן ממליצים לאפשר לו להתחיל את חייו כבגיר ללא
26 רבב..."
27
28 נימוק זה חזר על עצמו גם בתסקיר העדכני שהוגש במסגרת הדיון בערעור.
29 שירות המבחן איננו טוען שההרשעה בדין תפגע באופן חמור בסיכויי שיקומו של המשיב
30 והמלצתו בעניין זה מוטעמת בכך שהמשיב איננו זקוק להרשעה כגורם הרתעתי להימנעות
31 מהישנות עבירות.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד השופט הבכיר, אליהו ביתן – אב"ד

כבוד השופט גיל דניאל

כבוד השופטת נועה חקלאי

ענ"פ 54122-05-24 מ"י נ' פלוני(קטין)

21. השיקול של הרתעת הנאשם הינו אחד מתוך מכלול שיקולים שבבסיס ההרשעה בדין. הטענה שבעניינינו המשיב איננו זקוק להרתעה אישית איננה מאיינת את השיקולים האחרים התומכים בהרשעה בדין וממילא איננה יכולה לשמש נימוק מספק להימנעות מהרשעה.

22. הנתונים הנוגעים לטיפול שהנאשם הקטין עבר ולסיכויי שיקומו הם בעלי משקל משמעותי בשאלת ההרשעה בדין והמסלול העונשי המתאים, אולם הם אינם המרכיבים הבלעדיים הנשקלים בענין זה.

לא אחת בתי המשפט מרשיעים נאשמים קטינים בעבירה שנקבע כי ביצעו למרות הליך טיפולי חיובי שעברו וסיכויי שיקום טובים, תוך הדגשת העובדה שבבחינת סוגיית ההימנעות מהרשעה במקרה קונקרטי יש להתחשב במכלול שיקולים הנוגעים לענין.

כך למשל, בע"פ 9262/03 פלוני נ' מדינת ישראל (פ"ד נ"ח(4) 869), דובר בשלושה נאשמים כבני 15 אשר בעלו בהסכמה נערה כבת 14.5 ובית המשפט החליט להרשיעם בדין.

בית המשפט העליון דחה את הערעור על ההרשעה, תוך התייחסות לסוגיה העקרונית של הרשעת קטינים ולצורך בהעברת מסר מרתיע לבני הנוער בנוגע לעבירות מין, ואמר בין היתר את הדברים הבאים:

"אין ספק כי כאשר מדובר בקטין, המשקל שיש ליתן לאינטרסים הרלוונטיים לשאלה אם להרשיעו או שמא להימנע מהרשעתו, והאיזון הפנימי ביניהם שונים מהשיקולים ביחס לנאשם בגיר. הלכה פסוקה היא כי לגבי קטין יינתן משקל-יתר לנסיבותיו האישיות, ובהן גילו של הנאשם, הנזק הצפוי לו בגין ההרשעה, אפשרויות הטיפול בו וסיכויי שיקומו. נסיבותיו האינדיווידואליות של הקטין יקבלו משנה תוקף במסגרת הפעלת שיקול-הדעת בשאלת הרשעתו נוכח האינטרס של הפרט, שהוא גם האינטרס של הכלל, לסייע לקטין לחזור לתפקוד נורמטיבי בחברה בעודו בתחילת דרכו בחיים. בהתאם לכך, כאשר מדובר בקטינים, הרי "...ככלל – הנכונות לסטות מחובת מיצוי הדין ולהימנע מהרשעה תוך הדגשת עניינו של הפרט תהא נדירה פחות" מאשר ביחס לנאשם בגיר (ראו ע"פ 2669/00 הנ"ל [1], בעמ' 691). עם זאת בית-משפט זה כבר פסק כי גם בעניינם של קטינים אין לומר שנקודת המוצא צריכה להיות טיפול ללא הרשעה (דברי השופט מ' חשין ברע"פ 5228/00 פלוני נ' מדינת ישראל[6]). לצד שיקולי הטיפול והשיקום בקטין ונסיבותיו האישיות חייב בית-המשפט להוסיף ולשקול את טיב העבירה וחומרתה, את נסיבות ביצוע העבירה וכן את צורכי ההרתעה, המניעה, הגמול וההגנה על הציבור. בהקשר אחר,

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד השופט הבכיר, אליהו ביתן – אב"ד

כבוד השופט גיל דניאל

כבוד השופטת נועה חקלאי

ענ"פ 54122-05-24 מ"י נ' פלוני(קטין)

אך דומה, ציינתי בעבר כי "בבחירה בין השיקום לבין ההרתעה או הגמול, עלינו לבחון ככל הניתן את האפשרות לשקם את הקטין העבריין, אך איננו יכולים להתעלם משיקולי ענישה אחרים ובהם ההרתעה או הגמול הנלמדים, בין היתר, מחומרת העבירה. במילים אחרות, שומה עלינו לבחון הן את העבריין הקטין והן את העבירה שביצע" (ראו ע"פ 4890/01 פלוני נ' מדינת ישראל [7], בעמ' 602). הנה-כי-כן, בבואו להחליט אם להרשיע קטין שביצע את העבירה או שמא להימנע מהרשעתו, על בית-המשפט לנוער לשקול את מכלול האינטרסים והשיקולים הרלוונטיים לעניין ולאזן ביניהם כראוי. אף כי בית-המשפט ייתן משקל רב יותר לנסיבותיו האישיות של הקטין ולאפשרויות שיקומו ביחס לנאשם בגיר, אין מדובר בשיקול בלעדי או מכריע. "...קטינות אינה יוצרת חסינות, ולעיתים שיקולים של התרעה, מניעה וגמול עולים במשקלם על השיקול השיקומי" (דברי הנשיא ברק בע"פ 8164/02 פלוני נ' מדינת ישראל [8]). לפיכך, במקרים מתאימים, עשוי לגבור אינטרס הציבור, המבקש למצות את הדין על דרך הרשעה גם כאשר מדובר בקטין (ראו ע"פ 2669/00 הנ"ל [1], שם). 5. "

הסניגורים הביעו בפנינו חשש כי הרשעת מרשיהם תפגע באופן ניכר בסיכויי שיקומם. על כך נעיר כי בחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים תשמ"א-1981 נקבעו תקופות התיישנות ומחיקה קצרות יחסית לגבי הרשעת קטינים, שיהיה בהן כדי לסייע לשיקום המערערים כך שלא יאלצו לשאת את כתם ההרשעה הפלילית משך תקופה ארוכה (ראו: סעיף 14(ב) וכן סעיף 16(ב) בצירוף סעיף 13(3) לחוק האמור)...

בנסיבות אלה אין להקל ראש בחומרת המעשים שהודו בביצועם. יש להעביר לבני נוער מסר מרתיע, ברור וחד, שלפיו כבודה וגופה של נערה צעירה אינם הפקר, וכי קיום יחסי-מין בנסיבות שתוארו תוך ניצול מצבה וחולשתה הרגעית של המתלוננת אינם עניין של מה בכך שניתן להתייחס אליו בסלחנות עד כדי שלילת אופיו העברייני של המעשה. המסקנה המתבקשת היא כי בנסיבות העניין מחייב האינטרס הציבורי להרשיע את המערערים."

ברע"פ 4593/20 פלוני נ' מדינת ישראל (15.7.2020), בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער

בדין ונימק זאת בין היתר בגיל הצעיר של קרבנות העבירה, חשיבות המסר התומך בנפגעי

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד השופט הבכיר, אליהו ביתן – אב"ד

כבוד השופט גיל דניאל

כבוד השופטת נועה חקלאי

ענ"פ 54122-05-24 מ"י נ' פלוני(קטין)

העבירה, הצורך בהרתעת הרבים, והעובדה שלא הוכח קונקרטי שההרשעה תפגע בסיכויי שיקום המערער.

בית המשפט העליון דחה את הערעור ואמר בין היתר את הדברים הבאים:

"אכן, נקודת המוצא היא כי יש לתת משקל מיוחד לנסיבותיהם הפרטניות של קטינים ולאפשרות שיקומם על פני מיצוי הדין בעניינם. עם זאת, כבר הודגש בעבר, כי קטינות אינה מעניקה חסינות מפני הרשעה (ע"פ 4176/19 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 11 (12.1.2020)). יש לאזן בכל מקרה בין האינטרס הציבורי שבהרשעה, ובין נסיבותיו הקונקרטיות של הקטין והאינטרס הציבורי בשיקומו...

זאת ועוד, מצאתי טעם רב בנימוקי דעת הרוב בבית המשפט המחוזי, ובפרט בכך שלא הוכחה פגיעה קונקרטית במבקש, בוודאי שלא במידה כה גבוהה שיש בה כדי להצדיק את ההימנעות מהרשעתו בעבירות שאותן ביצע. לא נעלמה מעיני דרך השיקום הארוכה שעבר המבקש ושעתיד עוד לעבור, כמו גם הנזק שנגרם לו כתוצאה מהשיהוי בהגשת כתב האישום נגדו. ואולם, שיקולים אלו, שהובאו בחשבון בעת גזירת עונשו של המבקש, אין די בהם כדי לאיין את שיקולי ההרתעה והגמול, ולהצדיק את אי-הרשעתו (השוו לרע"פ 5745/19 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (23.10.2019))."

ובע"פ 3069/22 מדינת ישראל נ' פלוני (20.12.2022) הדן בעניינו של קטין שביצע עבירות מין באחותו הקטנה, בית המשפט פורס יריעה רחבה בנושא הרשעת קטינים תוך הצגת רעיונות ותובנות מעניינים ובמידה מסוימת אף מיוחדים בסוגיות פילוסופיות הנוגעות בין היתר למושגי התשובה והשיקום ולמגבלות השיפוט האנושי. בסופו של דבר בית המשפט מקבל את ערעור המדינה ומרשיע את המשיב בדין, תוך אמירת הדברים הבאים -

"... בפסיקה הובהר זה מכבר, כי "קטינות אינה יוצרת חסינות, ולעתים שיקולים של הרתעה, מניעה ותגמול עולים במשקלם על השיקול השיקומי" (ע"פ 8164/02 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 577, 583-584 (2004)). ברוח זו, ובמקרה קרוב קרבת-מה לענייננו – שבו נדונו עבירות של פגיעה בפרטיות, בדרך של פרסום סרטון מיני של מתלוננת – נקבע כי מדובר ב"בעבירה המצדיקה, ככלל, הרשעה – גם אם מדובר בקטין" (רע"פ 1728/17 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.3.2017)); ההדגשה הוספה – נ' ס'). בהתאמה לכך, לא פעם ולא פעמיים קבע בית משפט זה כי יש להרשיע קטינים שביצעו עבירות מין, וזאת חרף הברכה על התקדמותם השיקומית

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד השופט הבכיר, אליהו ביתן – אב"ד

כבוד השופט גיל דניאל

כבוד השופטת נועה חקלאי

ענ"פ 54122-05-24 מ"י נ' פלוני(קטין)

(ראו: ע"פ 4472/22 מדינת ישראל נ' פלוני [פורסם בנבו] (3.10.2022); ע"פ 7238/19 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (18.3.2020); ע"פ 2502/06 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (9.7.2006))

גם טענת המשיב, שלפיה צפויה ההרשעה לפגוע בהליך השיקום שעבר עד כה, ושהוא עודנו עתיד לעבור – אין בה כדי להכריע את הכף. אכן, טענות אלה נתמכות – ולו באופן חלקי – בהמלצת שירות המבחן. ברם, חרף המשקל הרב שיש ליתן, דרך כלל, להמלצות שירות המבחן, בִּיחוד בעניינם של קטינים, בסופו של דבר ההכרעה מוטלת על כתפי בית המשפט, ועליו לבסס אותה על מלוא השיקולים והאינטרסים הניצבים לפניו (ע"פ 207/16, פסקה 19 והאסמכתאות שם). בענייננו-אנו, איני מוצא כי מדובר בפגיעה קונקרטית וחריגה במשיב, שיש בה כדי לגבור על האינטרס החזק בהרשתו. בהקשר זה אציין, כי **קיים קושי אינהרנטי בטענה כי קביעה שיפוטית בדבר הרשעה תסב נזק כה קשה לתהליך השיקום, עד כדי איונו. מבלי להפחית, חלילה, מן המורכבות והקושי אשר טמונים בשיקום ובהתמודדות עם חטאי העבר, סבורני, כי אם אכן מדובר בתהליך שיקומי מעמיק ומשמעותי, כזה שמוצדק כי יובא בחשבון על-ידי בית המשפט – יהיה בו כדי לגלות עמידות-מה כלפי הכרעות שיפוטיות שונות, לרבות הרשעה, שלא כפי שעולה מטיעוני המשיב לפנינו** (ראו והשוו: ע"פ 2421/21 ברמי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 [פורסם בנבו] (7.7.2022)).

23. במקרה זה, אל מול נתוני המשיב - במיוחד גילו הצעיר ונסיבותיו; ההליך הטיפולי שהמשיב עבר וסיכויי שיקומו; עומדים, חומרת המעשים, היקפם, גילה הצעיר מאוד של קרבן העבירה, הפגיעות שנגרמו לקרבן העבירה ולמשפחתה, ושיקולים כלליים של הרתעת הכלל והעברת מסרים בדבר הפסול והחומרה של המעשים ותמיכה בקרבנות עבירה. ועל רקע מכלול הנתונים והשיקולים כאמור, האפשרות של הטלת ענישה מוחשית על המשיב, בדמות עונש של מאסר בפועל, עמדה בהחלט על הפרק.

24. ההליך הדיוני נמשך על פני תקופה ארוכה ובמסגרתו התקיימו דיונים רבים והוגשו תסקירים רבים. בית המשפט ליווה את ההליכים, היה מעורה בהתפתחויות ומודע לכלל הנתונים הנוגעים לענין. ובגמר הדין הוצגו באופן מפורט האינטרסים המתחרים והלבטים הקיימים.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד השופט הבכיר, אליהו ביתן – אב"ד

כבוד השופט גיל דניאל

כבוד השופטת נועה חקלאי

ענ"פ 54122-05-24 מ"י נ' פלוני(קטין)

25. לטעמינו, נוכח כלל נתוני המקרה והשיקולים המעורבים כמפורט, בחירת בית המשפט קמא לנקוט כלפי המשיב בדרכי טיפול ולהימנע מהטלת עונש מאסר בפועל, גם לא בעבודות שירות, מבטאת התחשבות רבה מאוד ומספקת במכלול הנסיבות והנתונים העומדים לזכות המשיב.
26. הימנעות מהרשעת המשיב בדיון הינה צעד אחד יותר מדי. ראשית, כפי שהובהר, המשיב איננו עומד בתנאים הדרושים להימנעות מהרשעה. שנית, תוצאה כזו נותנת את מלוא המשקל לאינטרס המשיב ולאינטרס הציבורי המסוים הנובע ממנו, ואינה נותנת ביטוי מוחשי לאינטרסים ולשיקולים האחרים הנוגעים לענין.
27. בהתחשב בכלל הנתונים והשיקולים הנוגעים לקביעת העונש ובכלל זה המלצת שירות המבחן לנקוט לגבי המשיב בדרכי טיפול והחשיבות המיוחסת להמלצות שירות המבחן בעניינם של קטינים, ועל רקע ההלכה שערכאת הערעור איננה מתערבת בענישה שהוטלה בערכאה הדיונית אלא אם כן היא חורגת במובהק מהעונש הראוי, אין מקום לקבל את עתירת המדינה להטיל על המשיב מאסר בפועל ומאסר על תנאי. תוצאה זו מאמצת את ליבת המלצת שירות המבחן להימנעות מענישה מוחשית ונקיטה בדרכי טיפול.
- יחד עם זאת, נוכח הנימוקים שצוינו, יש להרשיע את המשיב בעבירה שנקבע כי הוא ביצע.
28. אשר על כן, אנו דוחים את ערעור המדינה בנוגע לעונשו של המשיב ומקבלים את ערעור המדינה בענין הרשעת המשיב. בהתאם לכך, אנו מרשיעים את המשיב בעבירה של מעשה מגונה בקטינה שטרם מלאו לה ארבע עשרה שנים, לפי סעיף 348 (א) בנסיבות סעיף 345(א)(3) בחוק העונשין, תוך הותרת דרכי הטיפול שנקבעו למשיב בענין.

ניתן היום, כ"א כסלו תשפ"ה, 22 דצמבר 2024, במעמד הצדדים.

נועה חקלאי, שופטת

גיל דניאל, שופט

אליהו ביתן, שופט בכיר